

Az USA története a XVIII-XIX. században

1. Az észak-amerikai függetlenségi háború

- észak-amerikai angol gyarmatok - nyersanyagforrás, piac
- É-farmer, ipar D- rabszolgotartó ültetvények (gyapot - Angliába)
- angol gyarmatpolitika megváltozása - a franciákkal vívott gyarmati háborúban angol győzelem (hétéves háború, 1756-63) - adók, illetékek, válasz
- 1773. bostoni teadélután
- 1774. 13 állam szövetsége, Philadelphia: kongresszus, gazd. bojkott
- 1776. júl.4. Függetlenségi Nyilatkozat - először deklarálják az emberi jogokat
- katonai győzelmek
- 1777: Amerikai győzelem Saratogánál
- 1781: Yorktown: végső győzelem az angolok felett - George Washington
- USA első elnöke
- 1783: Versailles-i béke

febr. 2-17:24

(„Őseink, akik Nagy-Britannia lakói voltak, elhagyták szülőföldjüket, hogy e partokon a polgári és vallásszabadságnak lakhelyet találjanak. Vérük hullatásával, vagyonuk kockáztatásával, az elhagyott ország legkisebb támogatása nélkül, szüntelen munkálkodással és legyőzhetetlen lélekkel településeket hoztak létre Amerika távoli és barátságtalan vadonában, amely az időtájt nagyszámú és harcias barbár népek földje volt. Teljes törvényhozói hatalommal felruházott társadalmak vagy kormányok jöttek létre a korona rendeletei nyomán, és harmonikus kapcsolat alakult ki a gyarmatok és a királyság között, melyből eredetüket származtatták. [...]

A hétéves háború után azonban e hűséges gyarmatokat olyan területeknek kezdték tekinteni ahol vér nélküli győzelmet lehet aratni, és gyors haszna van a törvényesített rablásnak. [...] nyomást gyakoroltak a parlamentre, hogy fogadja el azt az átkozott és gonosz tervet, amely a gyarmatokon új kormányzási rendszert vezetett be. [...] (A II. kongresszus határozata a háborúról)

febr. 2-18:24

Függetlenségi Nyilatkozat

1776. július 4.

(Thomas Jefferson)

A felvilágosodás eszméi

,bizonyos sorokat szó szerint
vettek át John Locke műveiből.

Minden ember egyenlő

Alapvető szabadságjogok:

Élet, Szabadság, Boldogulás,

Közjó

Társadalmi szerződés

népfelség elve

Zsarnokölés, ellenállás joga

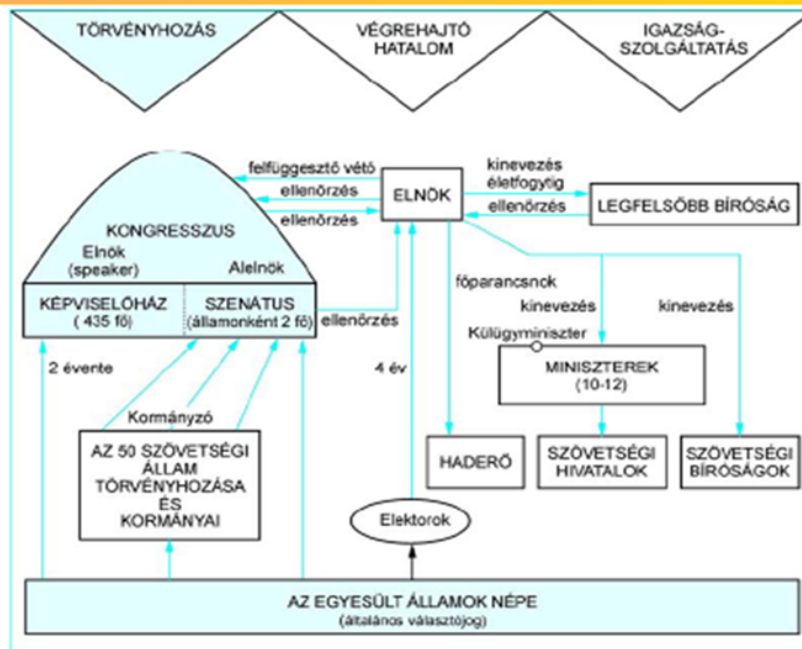
febr. 2-17:47

„Magától értetődőnek tartjuk azokat az igazságokat, hogy minden ember egyenlőnek teremtett, hogy az embert terem-tője olyan elidegeníthetetlen jogokkal ruházta fel, amelyből le nem mondhat, s ezek közé a jogok közé tartoznak a jogi Élethez és a Szabadsághoz, valamint a jog a Boldogságra való törekvéshez. Ezeknek a jogoknak a biztosítására az emberek kormányzatokat létesítettek, amelyeknek törvényes hatalma a kormányzottak beleegyezésén nyugszik. Ha bármikor bármely kormányforma alkalmatlanná válik e célok megváltásására, a nép joga, hogy az ilyen kormányzatot megváltoz-tassa vagy eltörölje, és új kormányzatot hozzon létre, amelyik olyan alapokon nyugszik és hatalmát oly módon szerzi meg, ahogy a legmegfelelőbbnek tűnik, hogy biztonságot és boldogságot teremtsen [...] E gyarmatok igaz népének nevében és megbízásából ünnepélyesen tudatjuk és kijelentjük, hogy a brit korona iránti mindenféle alattvalói kötelezettségtől szabadok, és hogy köztük és Nagy-Britannia között minden állam kötelék megszüntetendő, a gyarmatok mint szabad és önálló államok teljességgel maguk irányítják sorsukat [...]”

(Függetlenségi Nyilatkozat - 1776. július HI

febr. 2-18:34

- az USA alkotmánya (1787)
- hatalommegosztás (Montesquieu)
- szövetséges köztársaság
- elnöki (prezidentális rendszer)
- általános - később kiegészítések

febr. 2-17:51

The map shows US territorial acquisitions with dates: Oregon (1846), Kalifornia (1848), Apacs (1853), Komakcs (1845), Texas (1845), and the Louisiana Purchase (1803). It also marks the locations of gold (arany lelőhely) and silver (ezüst lelőhely) mines.

The line graph shows population growth (bevdobott ezer fő) from 1820 to 1920, showing a steady increase with a major spike around 1910.

Az össztermelés és a termelékenység országokénti átlaga (1870-1913)

Ország	Össztermelés %/év	Termelékenység %/év
Nagy-Britannia	2,2	1,5
Németország	2,9	2,1
Franciaország	1,6	1,8
USA	4,1	2,4

Az USA vasúthálózatának fejlődése

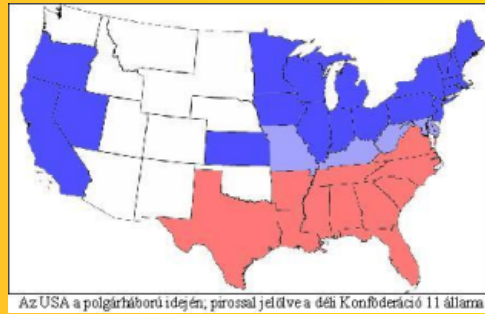
Év	km	Év	km
1830	51	1850	14 433
1835	1756	1855	29 398
1840	4508	1860	49 001
1845	7413		

márc. 12-22:56

2. A polgárháború (1861-1865)

Fejlődése a függetlenség kivívása után

- területi növekedés (XIX.sz. közepéig a Csendes óceánig)
- A bevándorlók létszáma óriási (munkaerő)
- Az ipari forradalom közvetlen átvétele-alkalmazása
- Tőkeerős vállalkozói réteg megjelenése (vasút)
- Őslakos indiánok pusztulása/pusztítása
- Monroe-elv: „Amerika az amerikaiaké”

Észak és Dél ellentéte

Polgárháború (1861-65)

elindítója - Lincoln megválasztása után 11 déli

állam kilépett az Unióból (Déli Konföderáció)

Lincoln törvényei: rabszolgák felszabadítása

földtörvény

febr. 2-17:55